

บทที่ 4

การใช้ความเคลื่อนไหวในละครโทรทัศน์

ในองค์ประกอบของการกำกับการแสดงละครโทรทัศน์นั้น สิ่งหนึ่งที่คนส่วนใหญ่อาจจะมองข้ามไปก็คือการใช้ความเคลื่อนไหวในละครโทรทัศน์ เพราะผู้ชมส่วนใหญ่ที่ดูละครต่างก็จะจับจ้องกับลีลาการใช้อารมณ์ของนักแสดง ว่าแสดงได้สมบทบาทมากน้อยเพียงใด และถูกใจผู้ชมคนนั้นหรือไม่

ในความจริงแล้วนั้น ส่วนสำคัญที่ทำให้ภาพทางจอโทรทัศน์ออกมาสมบูรณ์ และสื่ออารมณ์ได้สมจริงนั้น ก็คือการใช้ความเคลื่อนไหว ซึ่งการใช้ความเคลื่อนไหวในละครโทรทัศน์นั้นก็แบ่งออกได้เป็นหลายประเภทคือ

การเคลื่อนไหวของนักแสดง

สำหรับผู้กำกับการแสดง ความเคลื่อนไหวคือ ภาพการกระทำต่าง ๆ ของนักแสดง ซึ่งประกอบไปด้วยภาพในลักษณะที่เปลี่ยนแปลงรูปอยู่ตลอดเวลา และภาพนั้นสามารถแสดงความแตกต่างให้ปรากฏในภาพต่อภาพ ในเวลาเดียวกันภาพเหล่านี้มีความหมายและคุณค่าในตัวของมันเอง

ความเคลื่อนไหวมีความสำคัญประดุจดังหัวใจของละครโทรทัศน์เลยทีเดียว เพราะสามารถแสดงรายละเอียดของการกระทำเหล่านั้นอีกด้วย ดังนั้นภาพความเคลื่อนไหวจึงกลายเป็นส่วนสำคัญของการแสดงที่ส่งผลถึงคุณภาพของงานสร้างละครโทรทัศน์

ความเคลื่อนไหวของภาพไม่ควรใช้เพียงเพื่อการเปิดและปิดฉากหรือเพื่อซ่อนเร้นข้อบกพร่องหรือเพียงทำตาม ผู้เขียนบทโทรทัศน์ได้วางรูปแบบไว้เท่านั้น แต่ควรเป็นงานสร้างสรรค์ของผู้กำกับที่ใช้การกระทำเพื่อเสริมบุคลิกภาพให้กับตัวละคร และเน้นให้เห็นถึงความหลากหลายของรูปแบบอารมณ์ทางการแสดง เป็นต้น

ในลักษณะเดียวกันกับตำแหน่งที่นักแสดงปรากฏอยู่ในภาพและขนาดภาพที่ใช้ความเคลื่อนไหวของนักแสดงย่อมทรงคุณค่าด้วยตัวของมันเอง สิ่งเหล่านี้จำเป็นสำหรับผู้กำกับมือใหม่ที่จะต้องเรียนรู้เพื่อสามารถสังเกตเห็นข้อผิดพลาดได้ทันทั่วทั้ง ความเคลื่อนไหวทั้งหมดสามารถให้ประโยชน์ได้ ไม่ว่าจะเป็นความเคลื่อนไหวแบบแรงหรือเบาก็ตาม ซึ่งเรื่องความเคลื่อนไหวไม่ควรใช้การตัดสินใจดีหรือเลว แต่ควรพิจารณาในเรื่องของความแรงเบา และความเหมาะสมตามเหตุผลของการกระทำ เหตุการณ์ เวลา สถานที่ คำพูด ตลอดจนบุคลิกของผู้แสดงนั้น ๆ

ความเคลื่อนไหวทางการแสดงนั้น ความเคลื่อนไหวแรง หมายถึงการที่ผู้แสดงใช้ความเคลื่อนไหว เช่น ก้าวเท้าไปข้างหน้า ใช้น้ำหนักลงที่ปลายเท้า ลุกขึ้นจากเก้าอี้กมียกไม้ ส่วนความเคลื่อนไหวเบา จะหมายถึงการก้าวถอยหลัง งอหลัง ทิ้งน้ำหนักลงบนส้นเท้า การนั่งลง การปล่อยแขนให้ตกลง เดินถอยหลัง หันหลังกลับ และเดินจากไป เป็นต้น

ความเคลื่อนไหวของนักแสดงจึงสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. ความเคลื่อนไหว (Movement)
2. อากัปกิริยา (Gesture)
3. การกระทำกิจวัตร (Business)

1. ความเคลื่อนไหว (Movement)

ลักษณะของความเคลื่อนไหวนั้นตามปกติได้ระบุไว้แล้วในบทโทรทัศน์ และจากการสร้างสรรค์งานของผู้กำกับ ความเคลื่อนไหวอีกส่วนหนึ่งจะปรากฏอยู่แล้วในรูปของการแสดงหรือในบทพูดเช่นการเข้า การออกจากภาพ การยกหูโทรศัพท์ การปิด-เปิดไฟฟ้า เหล่านี้เป็นต้น

ซึ่งก็จะขอยกตัวอย่างบทโทรทัศน์เรื่อง “กาเหว่า” ซึ่งในบทนั้นได้กล่าวถึงการเคลื่อนไหวของนักแสดงไว้ดังนี้ “คนขับรถรีบจอดรถยนต์เข้าข้างทาง ปานทิพย์รีบลงไป เด็กพุดหน้ากับพื้นถนน แต่งตัวมอมแมมเป็นทอมบอย ปานทิพย์เข้าประคอง เมื่อเด็กเงยหน้าปานทิพย์อุทานเบา ๆ” หรืออย่างเช่นในอีกฉากหนึ่ง “ปานทิพย์ร่ำร้องไห้ กำจัดมองอาการพุ่มพวยบ้าคลั่งของปานทิพย์ก่อนที่จะเดินออกไป ปานทิพย์ห่มตัวลงบนเตียงนอน ร่ำร้องไห้ด้วยความเสียใจ” นี่ก็คือตัวอย่างของบท ซึ่งจะกำหนดความเคลื่อนไหวของนักแสดงให้เรียบร้อยแล้ว

ในบางครั้งการใช้ภาพที่ปราศจากความเคลื่อนไหวนั้นมักจะดูน่าเบื่อ จึงเป็นหน้าที่ของผู้กำกับที่จะต้องค้นหาความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ สำหรับการกระทำของนักแสดง และเหมาะสมกับบรรยากาศของเรื่องราวและการจัดวางองค์ประกอบของภาพ

ไม่ว่าจะใช้ความเคลื่อนไหวด้วยเหตุผลใด ผู้กำกับจะต้องจัดให้มีความน่าสนใจและแสดงออกอย่างมีเป้าหมาย ตัวอย่างเช่น ในฉากที่บรรยายความสัมพันธ์โรแมนติกของนักแสดงซึ่งจะส่งผลต่อความเคลื่อนไหวภาพนั้นด้วย เช่นความประหลาดใจ ความโกรธ และความกระหายใคร่ที่จะรู้ นั่น ถือเป็นหลักปฏิบัติได้ว่าผู้แสดงควรเคลื่อนไหวเข้าหากัน ในขณะที่ความขยะแขยง ความกลัว และความลังเลใจ นักแสดงควรเคลื่อนออกจากกัน จากข้อกำหนดนี้ผู้กำกับสามารถใช้ความเคลื่อนไหว เพื่อแสดงให้เห็นผลกระทบต่อความรู้สึกภายในของตัวละครได้

จากข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้กำกับสามารถพิจารณาได้ว่า นักแสดงผู้ใดควรใช้ความเคลื่อนไหวอย่างไร และควรมีท่าทางในลักษณะใด

ประการแรก ความเคลื่อนไหวควรใช้เพื่อการเน้น เพราะเป็นภาพที่เรียกร้องความสนใจ สะดุดสายตาผู้ชมให้มอง แม้จะเป็นความเคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อยก็ตาม ซึ่งดูเหมือนว่าความเคลื่อนไหวจะสร้างความสนใจต่อผู้ชมเสียยิ่งกว่าคำพูด และเมื่อนักแสดงได้รับการสนองตอบจากผู้ร่วมแสดงคนอื่นในลักษณะเดียวกันก็จะเพิ่มความหมายยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวควรอยู่ในความควบคุมเพื่อสร้างจุดรวมความสนใจที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น หลังจากที่นักแสดงประกาศคำพูดที่สร้างความประหลาดใจขึ้นแล้ว ความสนใจของนักแสดงอื่นควรมารวมเป็นจุดเดียวกัน ไม่ว่านักแสดงประกอบอื่นจะมีปฏิกิริยาเพียงเล็กน้อยก็ตาม เช่น การชันตัวลุกขึ้นมอง หันกลับมาอง การสนองตอบจากนักแสดงอื่นควรเป็นไปอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อรวมจุดสนใจให้พุ่งตรงมาที่นักแสดงนั้น

ประการที่สอง ความเคลื่อนไหวควรมีความสัมพันธ์กับบุคลิกของตัวละคร ผู้แสดงที่สูงอายุ ผู้ใหญ่ ปกติจะใช้ความเคลื่อนไหวน้อยหรือช้ากว่านักแสดงหนุ่มสาว ตัวละครที่อยู่ในความประหม่า โกรธเคือง จะมีปฏิกิริยาได้ตอบที่ผิดปกติกจากธรรมดา ในบางครั้งตัวละครแสดงคล้ายกับวางเฉยต่อเหตุการณ์ที่ควรจะเป็น และความเคลื่อนไหวนั้นสามารถชี้ให้เห็นความว้าวุ่นได้อย่างเด่นชัด ในกรณีเช่นนี้ความเคลื่อนไหวกลายเป็นส่วนสำคัญที่จะเสริมบุคลิกให้กับตัวละคร

ประการที่สาม ความเคลื่อนไหวมากจะเหมาะสมกับเหตุการณ์ที่ใช้อารมณ์รุนแรง และความเคลื่อนไหวที่มีความรวดเร็วจะต้องแสดงออกอย่างกระฉ่างชัด ในทางตรงกันข้าม บรรยากาศสบาย ๆ ควรใช้ความเคลื่อนไหวที่ช้าลง มีลีลามากขึ้น ความเคลื่อนไหวที่ดูรัดกุม สุขุมหนักแน่นควรใช้ในฉากที่นักแสดงพยายามแข่งขันชิงไหวพริบซึ่งกันและกัน ในขณะที่ความร่าเริงคล่องแคล่วจะถ่ายทอดบรรยากาศที่ดูสดใสเหมาะสมกับฉากชีวิตครอบครัว เป็นต้น

ประการที่สี่ ความเคลื่อนไหวควรมีความเหมาะสมกับประเภทของละครโทรทัศน์ เช่นในเรื่องราวที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ความเคลื่อนไหวควรมีแบบแผน มีพิธีการยิ่งไปกว่านั้นความเคลื่อนไหวควรมีสัมพันธยุคสมัย วัฒนธรรม ประเพณี เช่นหมอบ คลาน ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น การเคลื่อนไหวที่ไม่เหมาะสมหรือใช้รูปแบบที่ผิดทำให้ละครเกิดความไม่สมจริงขึ้น

ประการที่ห้า ความเคลื่อนไหวควรใช้เพื่อเสริมเหตุการณ์ในฉาก ซึ่งจะนำไปสู่จุดสำคัญสูงสุด หรือส่งผลกระทบต่อความแตกต่าง การจัดจังหวะ ลีลาทางการแสดง การเพิ่มปริมาณความถี่ ความห่างของความเคลื่อนไหวสามารถสร้างประเด็นความขัดแย้ง ความสับสนวุ่นวายในฉากได้อีกด้วย เช่นเมื่อกลุ่มผู้แสดงเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน นักแสดงอีกกลุ่มหนึ่งสวนทางมาจะให้ความฉับพลันและรวดเร็วเพิ่มขึ้น หรือในกรณีที่นักแสดงใช้ความเคลื่อนไหวในลักษณะวิ่ง หุค เปลี่ยนทิศทาง แล้ววิ่งต่อจะให้ความรู้สึกที่สับสน แม้ว่าในละครโทรทัศน์จะมีตัวประกอบจำนวนไม่มากก็ตาม การพัฒนาความรู้สึก และจุดสนใจนี้สามารถทำได้ด้วยการเพิ่มความเคลื่อนไหวขึ้น แม้ว่าฉากแต่ละฉากจะแยกออกจากกันก็ตาม ความเคลื่อนไหวที่ตรงข้ามกันจากฉากหนึ่งไปอีกฉากหนึ่ง สามารถแสดงความแตกต่างในบรรยากาศและสถานการณ์ได้เช่นกัน

2. อากัปกริยา (Gesture)

ในละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่นักแสดงไม่จำเป็นต้องใช้ความเคลื่อนไหวจากตำแหน่งหนึ่งไปอีกตำแหน่งหนึ่งอยู่ตลอดเวลา แต่สามารถใช้การแสดงออกทางใบหน้า อากัปกริยา และท่าทางการวางตัวของนักแสดงเพื่อสื่อความหมายสำคัญให้กระช้ำชัดขึ้นได้ แม้ว่าอากัปกริยาตามปกติจะเกี่ยวกับการใช้แขนขา แต่สามารถใช้การเคลื่อนไหวส่วนของลำตัว ศีรษะ คอ และเท้า หรือการสื่อความหมายพิเศษที่ละเอียดอ่อนด้วยการเลือกเน้นสีหน้า ใบหน้า ด้วยภาพถ่ายใกล้ และในกรณีที่ใช้อากัปกริยาประกอบคำพูดจะช่วยเพิ่มจุดสนใจกับนักแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อากัปกริยาและท่าทางจะใช้ได้ผลดีในฉากซึ่งเรื่องราวสถานการณ์ชัดเจนต่อผู้ชมอยู่แล้ว ถึงแม้ว่านักแสดงจะมองไม่เห็นภาพเหตุการณ์ทั้งหมดก็ตาม อากัปกริยาสามารถใช้เป็นเครื่องมือหลักในการบ่งชี้ถึงความรู้สึกภายในได้ การแสดงออกส่วนใหญ่ที่นำมาใช้ในทันทีจะให้ความรู้สึกที่ไม่เสถียร หรือแก้งทำ เป็นบุคลิกที่เปิดเผย จริงจัง ในเวลาเดียวกันอากัปกริยาที่ดูเก้อเจินจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ตรงกันข้าม ดังนั้นจึงควรจัดเตรียมการใช้อากัปกริยาและท่าทางที่เหมาะสมกับอุปนิสัยตัวละครเพื่อช่วยให้การสื่อความหมายชัดเจน

การวางตัวและการแสดงออกทางใบหน้าให้ความหมายพิเศษทางด้านอารมณ์และชี้ให้เห็นอาการตอบสนองในทันที ลักษณะการวางตัวของนักแสดงย่อมส่งผลให้เห็นถึงสภาพทั่วไปและจุดยืนของนักแสดงผู้นั้น เช่น ยืนแข็งท้อ เสรีาคอดคก วางตัวตามสบาย เป็นต้น

ในละครโทรทัศน์การแสดงออกทางสีหน้าจะปรากฏให้ผู้ชมได้เห็นอย่างเด่นชัด ด้วยการถ่ายภาพใกล้ ความเคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อย เช่นความรู้สึกในแววตา ปฏิกริยาทางใบหน้าสามารถสื่อความ ได้กระช้ำชัดเช่นเดียวกัน

3. การกระทำกิจวัตร (Business)

ในภาษาทางการแสดงจะหมายถึงการกระทำต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการแสดงในฉาก เช่น การจุดนูหรือสูบ การแต่งตัว การกินอาหาร การทำกับข้าว การจัดแจกันดอกไม้ การห่อของขวัญ การต่อสู้ เป็นต้น การกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ผู้กำกับจะเป็นผู้จัดวางท่าทาง จัดการฝึกซ้อม และจัดจังหวะความเคลื่อนไหวอย่างละเอียดขึ้น เนื่องจากตามปกตินักแสดงที่มีบทสนทนา และต้องได้ตอบกับนักแสดงอื่นไปพร้อม ๆ กันนั้น ควรวางแผนการกระทำไว้ทุกขั้นตอน เช่นนับเวลา และจัดจังหวะให้สัมพันธ์กับคำพูดเพื่อไม่ให้ดึงดูคความสนใจต่อผู้ชมจนเกินไป โดยเฉพาะจากการกระทำ หรือคำพูดประโยคที่ต้องการจะเน้น การกระทำกิจวัตรตามปกติจะถูกกำหนดขึ้นแล้วในบทโทรทัศน์ แต่บ่อยครั้งที่ผู้เขียนบทไม่ได้ระบุรายละเอียดไว้ ดังนั้นผู้กำกับหรือนักแสดงจำเป็นต้องจัดสร้างขึ้นเองอย่างพิถีพิถันเพื่อให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวละคร

การกำหนดความเคลื่อนไหวของนักแสดง (Blocking)

การกำหนดการเคลื่อนไหวของนักแสดง (Blocking) คือการจัดวางตำแหน่งที่ผู้แสดงใช้ในระหว่างการแสดง การกำหนดความเคลื่อนไหวถือเป็นงานสร้างสรรค์ที่ผู้กำกับ และนักแสดงจะต้องทำงานประสานกัน ผู้กำกับควรศึกษาถึงความเหมาะสมของบทบาทการกระทำนั้น ๆ กับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในบทโทรทัศน์ ว่ามีความกลมกลืนกันอย่างไร ควรวินิจฉัยว่าความเคลื่อนไหวเหล่านั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ในทางปฏิบัติ การกำหนดความเคลื่อนไหวนั้นผู้กำกับจะกำหนดขึ้นภายหลังจากที่นักแสดงได้ผ่านการฝึกซ้อมมาสักระยะเวลาหนึ่ง และมีความเข้าใจในบท พร้อมทั้งจะเริ่มออกท่าทางความเคลื่อนไหวได้

ในการกำหนดการเคลื่อนไหวของนักแสดงนั้น ผู้กำกับจะต้องอธิบายให้ข้อมูลอย่างละเอียดกับนักแสดง เกี่ยวกับลักษณะของสถานที่ตลอดจนขนาดสัดส่วนของฉาก เพื่อนักแสดงสามารถใช้จินตนาการเกี่ยวกับฉากนั้น ๆ ได้ ถ้าผู้กำกับสามารถนำภาพถ่ายหรือแบบจำลองของสถานที่ถ่ายทำจริง ซึ่งผู้กำกับฝ่ายศิลป์ได้ออกแบบขึ้นมาแสดงประกอบก็จะช่วยให้นักแสดงเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น และถ้าจัดให้มีการฝึกซ้อมในสถานที่จริงก็จะเกิดประโยชน์มาก การกำหนดความเคลื่อนไหวและการฝึกซ้อมในช่วงต้นควรทำเครื่องหมายระบุตำแหน่งด้วยการใช้เทปติดบนพื้น โดยผู้กำกับควรเดินชี้บอกตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดประตูหน้าต่างตลอดจนอธิบายรายละเอียดว่าควรจะไปออกไปในทิศทางใด แสดงขนาดสัดส่วนของเฟอร์นิเจอร์ที่จะนำเข้ามาประกอบใน

สถานที่ ผู้กำกับควรจะให้คำแนะนำการเคลื่อนไหวภายในฉากอย่างละเอียด โดยไม่ปล่อยให้นักแสดงคาดเดาเอาเอง หรือเดินเตร่ไปทั่วฉากโดยไม่มีจุดหมาย

ปกตินักแสดงจะขอให้ผู้กำกับเป็นผู้กำหนดรูปแบบของงานไว้ให้ในช่วงนั้น ซึ่งต่อมานักแสดงอาจจะขออนุญาตเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้าง หากเห็นว่าท่าทางการเคลื่อนไหวนั้น ๆ ไม่ถนัด สิ่งประกอบเหล่านั้นจะช่วยให้นักแสดงเข้าใจบทได้อย่างรวดเร็ว การบล็อกกิ้ง (Blocking) ที่ดีจะช่วยการแสดงให้ดีขึ้น นักแสดงกระหายอยากแสดง และช่วยเสริมบุคลิกทำให้พวกเขาสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกมาได้เป็นอย่างดี การบล็อกกิ้ง (Blocking) ที่ไม่ดีจะทำให้นักแสดงรู้สึกอึดอัดแสดงไม่เต็มที่

คตินั้นการกำหนดการเคลื่อนไหวจึงมีวัตถุประสงค์หลักอยู่สามประการ คือ

1. เพื่อประโยชน์ต่อการเล่าเรื่องให้มีคุณค่ามากที่สุด โดยให้นักแสดงอยู่ในตำแหน่งที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึกอารมณ์ของเขาออกมาได้อย่างเต็มที่ เป็นการสื่อความหมายทางภาพ
2. นอกจากจะช่วยทำให้นักแสดง แสดงได้ดีแล้ว ยังให้โอกาสพวกเขาได้รู้สึกกับตำแหน่งต่าง ๆ ของฉาก ซึ่งจะช่วยให้นักแสดงถ่ายทอดสิ่งที่ต้องการแสดงออกมาได้อย่างสะดวกและตามที่คุณกำกับต้องการ
3. เพื่อประโยชน์ด้านการถ่ายทำ การกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ของความเคลื่อนไหวที่แน่นอนสามารถช่วยในการควบคุมการวางมุมกล้อง การหาจุดโฟกัสภาพ การจัดวางตำแหน่งแสงไฟ และการใช้ความเคลื่อนไหวกล้องได้อีกด้วย

ผู้กำกับการแสดงที่ประสบผลสำเร็จทางด้านการแสดงมักจะมีเทคนิคการวางบล็อกกิ้ง (Blocking) หลายลักษณะ ผู้กำกับบางคนจะกำหนดความเคลื่อนไหวให้กับนักแสดงตั้งแต่วันแรก ๆ ของการฝึกซ้อม ในขณะที่ผู้กำกับอีกกลุ่มหนึ่งจะให้ผู้แสดงนั่งอ่านบททวนอยู่นานจนอาจเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งผู้กำกับแต่ละคนจะมีลักษณะการทำงานที่แตกต่างกันออกไป

โดยหลักการแล้วผู้กำกับควรที่จะขีดชื่อข้อกำหนดความเคลื่อนไหวของตนอย่างยิ่ง อาจจะต้องเผด็จการบ้างต่อสิ่งเหล่านี้ แต่ในระหว่างการจัดระเบียบและกำหนดบล็อกกิ้ง (Blocking) นั้นผู้กำกับไม่ควรใช้การอ่านจากโน้ตบันทึกหรือจากบทให้นักแสดงฟังโดยตรง เพราะถือเป็นลักษณะการทำงานที่ไม่ดี ผู้กำกับควรจะจดจำข้อกำหนดการเคลื่อนไหวทั้งหมดไว้ในใจ เป็นเรื่องที่น่าเสียดายที่จะเห็นผู้กำกับยืนอยู่ท่ามกลางนักแสดง แล้วอ่านข้อกำหนดความเคลื่อนไหวโดยตรงออกมาจากบท

มีผู้กำกับมืออาชีพเช่นกันที่บางครั้งขาดการเตรียมตัวหรือจัดเตรียมบล็อกกิ้ง (Blocking) ไว้ล่วงหน้า ในกรณีเช่นนี้ วิธีการแก้ไขที่ดีที่สุดก็คือปล่อยให้การเคลื่อนไหวเป็นไปตามบท เช่น ในบทจะระบุการเข้าการออกที่สำคัญของผู้แสดงไว้ เป็นต้น

ปัญหาที่พบบ่อยครั้งก็คือการที่นักแสดงไม่เห็นด้วยกับข้อกำหนดความเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเพราะไม่ชอบในหลักการ หรือเห็นว่าข้อกำหนดเหล่านั้นปฏิบัติได้ยาก หรือเกิดความรู้สึกไม่สบายใจอย่างหนึ่งอย่างใด สำหรับผู้กำกับแล้วความพยายามที่จะยืนอยู่บนความคิดของคนนั้น ควรจะปฏิบัติต่อสถานการณ์เหล่านี้ 2 วิธีคือ

1. ในระหว่างการฝึกซ้อมทั่ว ๆ ไป ผู้กำกับสามารถพูดคุยกับนักแสดงตรง ๆ ได้ เช่น

“การเคลื่อนไหวที่กำลังปฏิบัติอยู่ขณะนี้ถือเป็นการกำหนดแบบหยาบ ๆ ขึ้นก่อน ทุกอย่างยังไม่แน่นอนตายตัว เราอาจจะเปลี่ยนแปลงกันใหม่อีกหลายครั้งก่อนที่จะได้สิ่งที่ดีที่สุด แต่ในระหว่างนี้ผมอยากให้คุณลองทำตามดู จนกระทั่งเราได้ภาพรวมของฉากทั้งหมดก่อน หลังจากนั้นถ้าคุณยังรู้สึกขัด แน่ใจว่าเราจะเปลี่ยนใหม่ ผมต้องการให้คุณรู้สึกสบายใจ” (บรรจง โกศัลยวัฒน์, 2533;88)

ซึ่งถ้าบรรยากาศของกองถ่ายละครมีความเป็นกันเอง มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน วิธีการนี้ก็จะใช้ได้ผลดี

2. ความคิดเห็นของนักแสดง และเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยในเรื่องนี้มักจะพบได้บ่อยครั้งกับนักแสดงชื่อดัง ดารา และนักแสดงอาวุโส หรือบางครั้งนักแสดงอาจจะทดสอบความสามารถของผู้กำกับ หรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ เมื่อนักแสดงเกิดต่อต้านข้อกำหนดการเคลื่อนไหวโดยการวิพากษ์วิจารณ์ ถ้านักแสดงต่อต้านข้อกำหนดการเคลื่อนไหวทั้งหมด ผู้กำกับควรจะปฏิบัติดังนี้คือ

1.1 รับข้อเสนอ และขอความร่วมมือ

1.2 ล้มเลิกข้อเสนอเหล่านั้น และถ้ามีเวลาควรปล่อยให้ไว้สักระยะเวลาหนึ่ง (อาจใช้เวลา 2-3 วัน) ในขณะที่ผู้กำกับจัดวางความเคลื่อนไหวให้กับนักแสดงอื่น ในกรณีเช่นนี้นักแสดงจะยอมโอนอ่อนผ่อนตามในเวลาต่อมา ปกติในการฝึกซ้อมการแสดงผู้กำกับควรแนะนำให้นักแสดงมีดินสอเตรียมไว้เพื่อบันทึกตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะพวกเขาจะมีความจำที่ดีเลิศอย่างไร ผู้กำกับควรจะบอกให้นักแสดงบันทึกตำแหน่งต่าง ๆ ลงไว้ตั้งแต่การกำหนดความเคลื่อนไหวขึ้นในครั้งแรก เมื่อตำแหน่งการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไป ผู้กำกับมักจะต้องรอให้นักแสดงลบทิ้ง และ

บันทึกข้อความใหม่ การทำเช่นนี้มองดูเรื่องมากก็จริง แต่ไม่มีข้อเสียใด ๆ ซึ่งจะดีกว่าการกลับมาคอยบอกนักแสดงใหม่ว่าจะต้องหยุดหรือเคลื่อนไหวอย่างไร

ในการถ่ายทำละคร ส่วนหนึ่งไม่มีการจัดเตรียมหรือฝึกซ้อมการแสดงล่วงหน้า การจัดวางบล็อกกิ้ง (Blocking) จึงทำกันในวันถ่ายซึ่งเสียเวลาการทำงานค่อนข้างมาก นักแสดงไม่มีเวลาได้ปรับตัว เนื่องจากมีเวลาจำกัด แต่การวางบล็อกกิ้งในวันถ่ายจะมีข้อดีอยู่ประการหนึ่งคือ เป็นการฝึกซ้อมในสถานที่จริง ทำให้สามารถวางตำแหน่งและท่าเครื่องหมายได้แน่นอน และเมื่อวางบล็อกกิ้งหรือกำหนดความเคลื่อนไหวได้แล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นก็จะเข้าใจความเคลื่อนไหวทั้งหมด การวางมุมกล้อง การปรับระยะชัดของเลนส์ถ่ายภาพ การวางตำแหน่งคอลลี การวางตำแหน่งไฟ สามารถทำงานผสมผสานกันได้ดี และในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ทั้งหลายกำลังปฏิบัติงานต่าง ๆ การจัดแสงจะใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที จะเป็นเวลาที่ให้นักแสดงทบทวนบทของตน ภายหลังจากที่จัดไฟเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับส่วนใหญ่จะเรียกนักแสดงมาซ้อมอีกครั้งหนึ่ง การซ้อมในครั้งนี้คล้ายกับการซ้อมใหญ่เพราะจะมีทีมงานทั้งหมดคอยตรวจตราความเรียบร้อยอย่างใกล้ชิด ตามปกติหากไม่มีสิ่งใดแก้ไขแล้ว ผู้กำกับก็จะสั่งให้ถ่ายทำจริง

การเคลื่อนกล้องถ่ายทำละครโทรทัศน์

ที่ผ่านมาเรามักจะพูดถึงความเคลื่อนไหวของนักแสดงกับการแสดงสัมพันธ์กับกล้องถ่ายภาพในลักษณะที่ไม่เคลื่อนไหว หรือกล้องตั้งถ่ายนิ่งอยู่กับที่ ถึงแม้ว่าในละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ถูกถ่ายขึ้นในลักษณะนี้ก็ตาม แต่กล้องยังสามารถเคลื่อนไหวไปได้พร้อม ๆ กันกับนักแสดง และมีอิสระในการโดยย้ายตำแหน่ง อันเป็นคุณสมบัติพิเศษอย่างหนึ่งของละครโทรทัศน์ ซึ่งแตกต่างจากการแสดงชนิดอื่น เช่นละครเวที ในการศึกษาเรื่องของการใช้ความเคลื่อนไหวกล้อง เราจึงควรพิจารณาถึงการใช้ความเคลื่อนไหวกล้องที่สัมพันธ์กับการแสดงของนักแสดง

ส่วนความเคลื่อนไหวของผู้แสดงก็มีความสัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกเช่นเดียวกัน มีตัวอย่างที่ทำให้เห็นได้ชัดเช่น ผู้แสดงกำลังนั่งชิงช้าในสวน เมื่อชิงช้าแกว่งขึ้น หน้าตาของผู้เล่นชิงช้าก็จะเบิกบาน ร่าเริง แต่ถ้าตกลงมาเมื่อไร อารมณ์ของผู้นั้นจะเปลี่ยนเป็นความกลัว ความหวาดหวั่น เมื่อเราใช้กล้องจับความเคลื่อนไหวของผู้แสดง และนำมาเสนอให้ผู้ชมได้เห็นแน่นอนว่ากล้องจะต้องนำภาพที่ดึงความรู้สึกของผู้แสดงในอารมณ์ต่าง ๆ มาให้ผู้ชมได้เห็นและทำให้ผู้ชมเกิดอารมณ์สัมพันธ์กับอารมณ์ของผู้แสดง ดังนั้นการเคลื่อนกล้องเพื่อจับภาพต่าง ๆ จึงมีความจำเป็น และเราควรจะต้องรู้ถึงศัพท์พื้นฐานที่ใช้สั่งงานเมื่อต้องการให้กล้องเคลื่อนไปในทิศที่ต้องการ

โดยหลักการแล้วกล้องถ่ายทำละครโทรทัศน์นั้นสามารถเคลื่อนย้ายได้ 2 ลักษณะคือ การเคลื่อนไหวด้วยแกนหมุนที่ขีติดกับเครื่องพุงกล้อง และการเคลื่อนไหวในพื้นที่ซึ่งสามารถเคลื่อนไปได้พร้อมพับเครื่องติดตั้ง หรือทั้ง 2 วิธีรวมกัน

1. การเคลื่อนไหวกล้องด้วยแกนหมุน

การใช้ความเคลื่อนไหวกล้องด้วยแกนหมุนที่ติดตั้งอยู่บนเครื่องพุงกล้องนี้นิยมใช้ 2 แบบใหญ่ ๆ คือ การหมุนภาพในแนวนอนที่มีชื่อเรียกว่า การแพน (Pan) โดยรากศัพท์คำว่าแพน ย่อมาจากคำว่า “แพนโนรามิก” (Pannoramic) ซึ่งหมายถึงความกว้างใหญ่ ด้วยเหตุที่ผลทางภาพจากการใช้ความเคลื่อนไหวในลักษณะนี้จะแสดงถึงความกว้างของภาพเป็นหลัก หรือแสดงทัศนียภาพในแนวนอน หรือความเคลื่อนที่กวาดภาพผ่านไป ความเคลื่อนไหวสามารถกำหนดให้ช้า เร็ว และมีจังหวะลีลาที่สลับเปลี่ยนได้ โดยทำการแพนได้ทั้งด้านซ้าย ด้านขวาในทิศทางเดียวกันหรือสวนทางกัน ภายในช็อต แพนช็อตจะให้ผลเช่นเดียวกับการเปลี่ยนฉากโดยไม่มีการตัดภาพ เป็นการเปลี่ยนจุดสนใจ การเลือกเน้น จัดองค์ประกอบภาพและจังหวะลีลาเป็นต้น การแพน (Pan) แยกออกได้เป็น (อรนุช เลิศจรยารักษ์ ,2533;16)

1.1 Surveying - Pan เป็นการแพนเพื่อเปลี่ยนจากภาพหนึ่งมาเป็นภาพ (Shot) ที่คาดเอาไว้ ดูว่าจะไรก็ตามที่เกิดขึ้นและทำให้เราสนใจ ถ้าค่อย ๆ แพนอย่างช้า สบาย ๆ เพื่อค้นหาว่าสิ่งที่คาดหวังไว้กำลังจะเกิดขึ้น ถ้าแพนโดยเร็วทันทีทันควัน เพื่อแสดงให้ผู้ชมทราบว่าเหตุการณ์ตื่นเต้นกำลังจะเกิดขึ้นระหว่างที่ 2 แห่ง

1.2 Following - Pan เป็นการเคลื่อนกล้องตามนักแสดง (Subject) การแพนแบบนี้จะใช้เมื่อต้องการเน้นผู้แสดงซึ่งกำลังเคลื่อนที่ และต้องการให้ผู้ชมเห็นสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ผู้แสดงผ่านไปด้วยพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและผู้แสดง การใช้ Following - Pan รวมมักจะจัดภาพผู้แสดงอยู่ตรงกลางเสมอ แต่บางครั้งก็มีข้อยกเว้นเหมือนกัน

อย่างไรก็ตามไม่ว่าเราจะแพนกล้องเพื่อจุดมุ่งหมายใด ๆ ก็ตาม ควรทำด้วยความนุ่มนวล ไม่สั่น กระโดด หรือกระตุก การแพนที่ไม่นิ่งหรือรีด้วยความไม่แน่ใจจะรบกวนต่อความสนใจของผู้ชม

การเคลื่อนไหวลักษณะที่สองคือการทิลท์ภาพ (Tilt) เป็นการเคลื่อนไหวด้วยการหมุนกล้องในแนวตั้ง การทิลท์สามารถใช้ได้หลายลักษณะเช่นเดียวกับการแพน โดยควบคุมความเร็วและทิศทางของกล้อง ทิลท์ช็อต (Tilt - Shot) ให้ผลทางภาพในลักษณะของการขึ้น - ลง การติดตามการแสดงที่เปลี่ยนระดับ การเปลี่ยนจุดสนใจ การเลือกเน้นและการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของภาพเช่นเดียวกับแพนช็อต (Pan - Shot) การทิลท์นั้นแบ่งออกได้ดังนี้

1.3 Tilt Up เป็นการกล้องให้สูงขึ้นในแนวตั้ง ซึ่งจะทำให้ภาพที่ออกมาดูนั้น จะเพิ่มความรู้สึกให้น่าสนใจ และอารมณ์ต่างๆ เพิ่มสูงขึ้น

1.4 Tilt Down เป็นการเคลื่อนกล้องให้ต่ำลง จะสร้างความสัมพันธ์โดยทำให้ความสนใจและอารมณ์ต่ำลง สร้างความรู้สึกผิดหวัง เศร้าหมองเพื่อที่จะให้เกิดความสนใจและอารมณ์ต่างๆ จะต้องมีบทพูดนำมาก่อนการแสดง เมื่อผู้ชมเกิดการคาดการณืล่วงหน้าว่าเรื่องจะลงเอยอย่างไรแล้ว เราจึงเลื่อนกล้องแบบ Tilt เพื่อบอกผลหรือเมื่อไรที่ภาพบางภาพไม่น่าสนใจอีกต่อไป คือมีการแซงกล้องนานไป การใช้ Tilt Down สามารถช่วยให้เกิดความรู้สึกคาดหวังอีก แม้ว่าการ Tilt Down นั้นจะมีได้ตั้งใจจะให้เกิดผลเช่นนั้น

2. การเคลื่อนไหวกล้องในพื้นที่

การเคลื่อนไหวในพื้นที่สามารถปฏิบัติได้เมื่อกำลังถ่ายละครกับเครื่องพวงดัดตั้งอยู่บนล้อเลื่อนรวมเป็นหน่วยเดียว เช่น คอลลี่ ช็อต (Dolly Shot) แทรคกิ้งช็อต (Tracking Shot) และเครนช็อต (Crane Shot) ซึ่งต่างก็เป็นรูปแบบของความเคลื่อนไหวกล้องในพื้นที่ ซึ่งผู้ที่ควรศึกษาถึงประโยชน์และวิธีใช้อย่างถูกต้อง ซึ่งวิธีต่างๆ นั้นมีดังนี้ (Armer, 1986 ; 187-188)

2.1 คอลลี่ (Dolly) เป็นล้อเลื่อนที่มีขนาดต่าง ๆ กันออกไป จากล้อเลื่อนที่ถูกออกแบบง่าย ๆ สามารถติดตั้งเฉพาะเครื่องพวงกล้องเรื่องไปจนกระทั่งอุปกรณ์ขับเคลื่อนขนาดใหญ่ พร้อมเครื่องอำนวยความสะดวกหรือสามารถติดตั้งได้มากกว่าหนึ่งกล้อง ขนาดและน้ำหนักของคอลลี่จะช่วยเพิ่มการทรงตัวกับความนิ่มนวลในการเคลื่อนไหวกล้อง แต่อย่างไรก็ตามคอลลี่ทั้งภาพ สร้างความน่าสนใจ ความรู้สึกตึงเครียด แต่เมื่อกำลังเข้าไปใกล้มาก ภาพใหญ่และเล็กจะทำงานคล้ายคลึงกันคือการเคลื่อนที่เข้าหา การถอยห่างออกมา การตีโค้งไปโดยรอบ การเดินคู่ขนานและหลายอย่างรวมกัน แบ่งออกได้เป็น

- Dolly In หรือ Tracking คือการเคลื่อนกล้องเข้าไปหาผู้แสดงหรือกล้องมีผลให้เกิดความผิดหวัง เปิดเผยความจริง

- Dolly Out หรือ Tracking Back ให้ผลคือความน่าสนใจมีน้อย เป็นการผ่อนคลายความเครียด

2.2 การแทรกคิง (Tracking) เป็นล้อเลื่อนบนรางสามารถใช้ได้ในระยะทางที่ยาวขึ้นด้วยการใช้มือผลักหรือการลากคิง เป็นสิ่งที่เสริมต่อจากคอลลี ผลทางภาพจะแสดงถึงความกว้างใหญ่และความลึกของสถานที่ ทั้งแทรกคิงและคอลลีส่วนใหญ่ ใช้วิธีการเคลื่อนเข้าและออกจากแอคชั่นของนักแสดง และใช้เพื่อการอธิบายภาพของการกระทำนั้น ๆ ปกติตำแหน่งกล้องจะใช้การวางประชิดและมีระดับความสูงค่าที่สัมพันธ์กับนักแสดงในฉาก

2.3 เครน (Crane) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเคลื่อนกล้องได้เกือบทุกสภาพการณ์ และกล้องสามารถยกสูงในแนวตั้งจากพื้นได้ 10-40 ฟุตเหนือการแสดงนั้น เครนนอกจากสามารถยกขึ้นสูง - ลดลงได้แล้ว ยังมีแขนใช้ยื่นและแกว่งเป็นทางโค้งได้ ตามปกติเครนจะติดตั้งอยู่บนฐานล้อเลื่อนจึงสามารถเคลื่อนที่ไปได้พร้อม ๆ กัน ถึงแม้ว่าเครนจะเป็นเครื่องมือที่ทำงานได้หลาย ๆ อย่างก็ตาม แต่เนื่องจากขนาดใหญ่ น้ำหนักมาก การทำงานจึงไม่คล่องแคล่ว และใช้เวลาการเตรียมการค่อนข้างมาก และเครนขนาดใหญ่จะไม่สะดวกสำหรับการทำงานภายในโรงถ่าย เครนช็อต (Crane Shot) จึงเหมาะสมกับงานถ่ายภายนอกสถานที่ และด้วยเหตุผลเดียวกันแทรกคิงช็อต (Tracking Shot) ตามปกติจะนิยมใช้ภายนอกสถานที่ ส่วนคอลลีสามารถใช้ได้ที่ทุกแห่ง โดยเฉพาะสถานที่ซึ่งเป็นพื้นเรียบ

คุณสมบัติพิเศษของการเคลื่อนไหวในลักษณะนี้ก็คือลักษณะของการมองภาพจากทิศทางต่าง ๆ โดยรอบ กล้องสามารถเคลื่อนที่ไปพร้อม ๆ กันกับการแสดง ไม่ว่าจะเป็นจุดใดตำแหน่งใด หรือการเคลื่อนไหวแบบสวนทางกันในพื้นที่สามมิติ การใช้ความเคลื่อนไหวกล้องใช้แต่จะเกี่ยวข้องกับเวลาของการเคลื่อนกล้องเท่านั้น ผู้ชมจะรู้สึกในเรื่องมิติของเวลาจากผลทางภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน เวลาและพื้นที่ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเคลื่อนไหวภาพ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้กำกับควรให้ความสนใจและวางแผนการใช้ไว้ล่วงหน้า

3. มุมกล้อง

สิ่งที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า กล้องคืออุปกรณ์สำคัญในการกำหนดภาพที่ออกมา ดังนั้นผู้กำกับจึงต้องเข้าใจถึงการวางมุมกล้อง เพื่อให้ได้ภาพที่แสดงซึ่งอารมณ์ของนักแสดงที่จะถ่ายทอดให้คนดูรับรู้อย่างครบถ้วน เช่นนักแสดงต้องขึ้นตรงไหน กล้องจึงจะสามารถจับภาพได้อย่างชัดเจน

การวางมุมกล้องคือการวางตำแหน่งของกล้องและระดับของกล้องที่ใช้ในการถ่ายซึ่งใช้แทนสายตาคนดู ซึ่งจะให้ความรู้สึกเน้นมากกว่ามองด้วยตาเปล่า เพราะภาพที่จะปรากฏอยู่บนจอสีเหลี่ยมเท่านั้น โดยมุมกล้องแต่ละมุมจะให้ความหมายต่างกัน การวางมุมกล้องสามารถแบ่งออกได้ 4 ชนิดคือ (Armer, 1986; 83)

3.1 ภาพมุมสูง (High Angle - Shot) จะช่วยให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเกร็ง เข้มแข็งหรือความรู้สึกว่าเหนือกว่า คิดว่า แม้กระทั่งทำให้ผู้แสดงถูกลดความสำคัญลง ดังนั้นบางคนอาจใช้ภาพมุมสูงสร้างความสำคัญให้กับผู้แสดง หรือจะลดความสำคัญของผู้แสดงก็ได้ ภาพมุมสูงมาก ๆ จะให้ทัศนะหรือความคิดที่ลดลง ฟินิจพิเคราะห์ภาพ เน้นถึงรูปแบบ และการเคลื่อนไหวอย่างเป็นแถวเป็นขบวน (เช่นการพ็อนรำ และการเดินรำบางชนิด) เปิดเผยให้เห็นถึงการอยู่โดดเดี่ยวหรือความแออัด คับคั่ง

3.2 ภาพมุมต่ำ (Low Angle - Shot) ทำให้ผู้แสดงดูแข็งแกร่งขึ้น นอกจากนี้สามารถกำหนดรูป ทิศทาง หรือหน้าตาของผู้แสดงได้มากกว่า ภาพที่ปรากฏจะมีอำนาจมาก แข็งแกร่ง น่าเกลียด ทำให้ดูเหมือนบุคคลที่น่าสพรึงกลัว หูหრა มีอำนาจ เด็ดขาด ภูมิฐาน สืบเนื่องมาจากทัศนคติ และสภาพแวดล้อมที่เห็น บทสนทนาและการแสดงเป็นส่วนประกอบสำคัญ ยิ่งถ่ายใกล้ยิ่งเห็นความแข็งแกร่ง

3.3 มุมระดับสายตา (Eye - Level - Angle) ภาพมุมนี้เป็นมุมธรรมดา อยู่ในระดับสายตาคนที่เห็น จึงทำให้ภาพชนิดนี้ไม่น่าสนใจ มักใช้เสนอเรื่องราวความจริง (Realism) เพราะมุมภาพระดับนี้มีความเป็นกลาง

3.4 มุมแทนสายตานก (Bird's Eyes View) มุมกล้องชนิดนี้จะถ่ายจากเหนือศีรษะลงมา เช่นถ่ายจากเครื่องบิน หรือบอลูน สื่อความรู้สึกว่าตัวผู้มองเป็นเทพเจ้า ผู้ทรงอำนาจ ในขณะที่ตัวละครในภาพจะดูต่ำต้อย

ทั้งนี้หลายคนอาจจะตั้งข้อสงสัยขึ้นได้ว่าภาพมุมสูง (High Angle Shot) กับภาพมุมแทนสายตานก (Bird's Eye View) นั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร ก็ขออธิบายว่าภาพมุมสูงนั้นเป็นการถ่ายทำซึ่งกล้องนั้นจะอยู่เหนือวัตถุที่ถ่ายทำ และกดกล้องลงมาถ่ายกับวัตถุ (กล้องอาจอยู่ในที่สูงและกดลงมาถ่ายวัตถุที่อยู่ต่ำกว่า) เช่นกล้องอยู่บนต้นไม้ ถ่ายลงมาหานักแสดงที่อยู่กับพื้น ซึ่งต่างกับมุมแทนสายตานกตรงที่มุมกล้องชนิดนี้นั้นจะถ่ายจากเหนือศีรษะลงมาเท่านั้นและจะเห็นทัศนียภาพข้างล่างทั้งหมดเหมือนนกที่บินอยู่บนฟ้า (จะถ่ายลงมาจากเครื่องบินหรือบอลูนเช่นภาพการทิ้งระเบิดนิวเคลียร์ หรือการถ่ายเมืองทั้งเมืองลงมาจากเครื่องบินเป็นต้น) และเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ข้างล่างซึ่งจะดูยิ่งใหญ่กว่าภาพมุมสูง เพราะภาพมุมสูงนั้นเพียงแค่อุ้เหนือวัตถุแล้วกดกล้องลงมาถ่าย แต่มุมแทนสายตานกนั้นอยู่เหนือวัตถุขึ้นไปเลย ไม่มีการกดมุมกล้องลง

ทั้งหมดนี้ก็เป็นการใช้ความเคลื่อนไหวที่ใช้ในการถ่ายทำละครโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวของนักแสดง การกำหนดการเคลื่อนไหวของนักแสดง (Blocking) และสุดท้ายก็คือการเคลื่อนกล้องในการถ่ายทำ (Camera Movement) ซึ่งความเคลื่อนไหวทั้งสามนี้ก็มีความสำคัญมากและจะต้องมีความสัมพันธ์กันอีกด้วย ไม่เช่นนั้นแล้วการถ่ายทำที่ออกมาก็จะสื่อความหมายได้ไม่ดี ซึ่งผู้ที่มีส่วนช่วยให้ภาพที่สื่อเป็นไปตามบทโทรทัศน์ และสื่อออกมาที่มีความหมาย รวมทั้งอารมณ์และความรู้สึกที่คล้ายคลึงกัน ก็คือผู้กำกับการแสดง เพราะฉะนั้นผู้กำกับที่ดีจะต้องมีความรู้ในองค์ประกอบทั้งสามนี้เป็นอย่างดี การถ่ายทำละครจึงจะประสบผลสำเร็จ

การเคลื่อนไหวในละครโทรทัศน์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผลงานที่ออกมาให้อารมณ์ความรู้สึกสมจริง และทำให้ละครนั้นดำเนินเรื่องไปโดยต่อเนื่อง เป็นระเบียบ กลมกลืน สามารถบูรณาการแต่ละองค์ประกอบของการแสดงได้อย่างสมบูรณ์แบบ (Integration) ซึ่งการใช้ความเคลื่อนไหวในละครโทรทัศน์นั้นประกอบไปด้วยการเคลื่อนไหวของนักแสดง ซึ่งก็ประกอบด้วยการเคลื่อนไหวธรรมดา ตลอดจนอาชีพกิจวัตรต่าง ๆ เช่นนั่งขึ้นเดิน และการกระทำกิจวัตร เช่นจับการแพทุวันทำให้ผู้ชมได้เข้าใจถึงบุคลิกของตัวละครนั้นอย่างถ่องแท้ นอกจากนั้นแล้วยังมีการกำหนดการเคลื่อนไหวของนักแสดง หรือการวางบล็อกกิ่ง (Blocking) ซึ่งก็จะทำให้นักแสดงยืนในตำแหน่งที่ถูกต้องเพื่อรับกับมุมกล้องที่เหมาะสมทำให้การแสดงออกมานั้นได้อารมณ์มากยิ่ง

ขึ้น และการกำหนดความเคลื่อนไหวสุดท้ายก็คือการเคลื่อนไหวของกล้อง (Camera Movement) ซึ่งก็มีความสำคัญมากเพราะจะทำให้ภาพต่าง ๆ ได้อารมณ์และความหมายแตกต่างกันไปเช่นภาพมุมสูง (High Angle - Shot) ทำให้วัตถุ (Subject) ดูด้อยต่ำ ภาพมุมต่ำ (Low Angle - Shot) ทำให้วัตถุ (Subject) ดูสูงส่งเป็นต้น ซึ่งการเคลื่อนไหวกล้องทั้ง 3 นี้จะต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยผู้กำกับจะต้องมีความรู้ในองค์ประกอบทั้ง 3 เป็นอย่างดี การถ่ายทำละครจึงจะประสบความสำเร็จ

สำนักหอสมุด